

Apró közlemények / Short communications

1. A borzas csajkavirág (*Oxytropis pilosa* (L.) DC.) előfordulási adatai és élőhelyei Kunbaracs közelében és a Peszéradacsi-rétek egyéb területein / Occurrences and habitats of *Oxytropis pilosa* (L.) DC. near Kunbaracs village and on other grassland sites of Peszéradacs meadows (Kiskunság)

2015. július 10-én Kunbaracs közigazgatási határában, a településtől északnyugati irányban (N47.01151°, E19.36649°, KEF: 8982.3) terepi munkánk során az *Oxytropis pilosa* (L.) DC. töveit észleltük. A faj hazánkban védett, természetvédelmi értéke a 100/2012. (IX. 28.) VM rendelet alapján 50 000 Ft. A borzas csajkavirág Kunbaracs melletti lelőhelye a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Peszéradacsi rétek területén belül helyezkedik el.

A következő napokban történt közös terepbejárásaink során (Kálmán Nikoletta, Vadász Csaba, Máté András, Kun Róbert) összesen 82 tövet számoltunk össze a kunbaracsi területen, ami a minimális állomány nagyságnak feleltethető meg az állomány felmérése után. A terület alapköze homok, a talaj A-szintjét finomabb homok és kőzetliszt frakció keveréke alkotja. A lelőhely domináns fajai a *Chrysopogon gryllus* (L.) Trin., *Festuca rupicola* Heuff., *Molinia caerulea* (L.) Moench és *Dactylis glomerata* L. pázsitfűfajok, valamint a *Galium verum* L., *Plantago media* L. és a *Serratula tinctoria* L. kétszikűfajok, melyek mellett többek között az *Agrostis stolonifera* L. és a *Filipendula vulgaris* Moench karakterfajok együttes előfordulása is jellemző. A termőhely átmeneti jellegű fajkészlete magában foglalja a lápréti, illetve sztyeppfajokat is, mely a Turjánvidéken és környékén előforduló, rendkívüli fajgazdagságú átmeneti jellegű rétsztyepp-területekre jellemző. A szerzők nemzeti park igazgatóságtól szerzett értesülései szerint a csajkavirág termőhelyét sosem törték fel, azonban a TSz időkben igen nagy mennyiségű nitrogén műtrágyázással növelhették a rét fűhozamát és kaszálással hasznosították azt. A privatizáció után (az 1990-es évek közepétől) már semmiféle trágyázás nem történt. Napjainkban a nemzeti park igazgatósága évenként egyszer, júliusban kaszálja a gyepet.

A meglévő korábbi, írásban is közölt adatainak legnagyobb része igen régi. A Kiskunság flóráját legátfogóbban bemutató flóramű (SZUJKÓ-LACZA & KOVÁTS 1993) a faj BORBÁS 1879-es csepel-szigeti, valamint HOLLÓS 1896-os, nagykőrösi Nagyerdőből származó adataira támaszkodik, valamint Bernátsky 1902-es kunszentmiklósi és Lengyel 1913-as szabadszállási herbáriumi lapról származó adatát említi meg a táj tágabb környezetében. TAR (2002) a nagykőrösi Nagyerdőből szintén megemlíti a csajkavirág jelenlétét és jellemzi élőhelyét. A faj előfordulását 2003-tól napjainkig több alkalommal jelezték a közeli Tatárszentgyörgy mellől is, mely beszámolóik szerint egyedszáma ezen a lelőhelyen napjainkban nagyjából 100-ra tehető (Molnár Ábel *ex verb.* 2015), valamint kisebb egyedszámokban 2003-ban (3 tő) és 2009-ben (17 tő) Máté András észlelte a területen. Több írás- és szóbeli közlés alapján a faj a tájban egyáltalán nem, illetve tágabb környezetében (50 km-es körzetben) is igen kevés helyen fordult elő, mint például a közeli Tatárszentgyörgy közelében, valamint Tass mellett (1 tő) (Máté András & Vidéki Róbert *ined.*). A csajkavirág a

Tiszántúlon (Csathó András István *ined.*), illetve a nagykőrösi Nagyerdőben is (TAR 2002) olykor igen váratlanul bukkan elő, akár nagyobb egyedszámban is! Ritkasága ellenére előfordulása nem feltétlenül kötődik az ősi, háborítatlan területekhez (MOLNÁR & SÜLYÖK 1996, MOLNÁR 1997, CSATHÓ 2010). Esetenként jó állapotú, vagy enyhén degradált sztyepp- és erdősztyepp-területek zavartabb részein, út menti szakaszain is megjelenik. A tassi tó vasúti mezsgyéről került elő, mely szintén a faj zavart, illetve nyíltabb élőhelyeken jellemző előfordulásáról tanúskodik, ahogyan az a fent ismertetett kunbaracsi lelőhelyen is jellemző.

KUN Róbert¹, VADÁSZ Csaba², MÁTÉ András³, KÁLMÁN Nikoletta¹, BODOR Ádám⁴ & CSATHÓ András István⁵

2. *Acer acuminatilobum* (J. Papp) J. Papp 1958 (mátrai ősjuhar) a Mátraalján / *Acer acuminatilobum* (J. Papp) J. Papp 1958 (Mátra-ancient maple) in Mátraalja

2004. május 26-án a mátraaljai Aldebrő község határában egy érdekes fára lettem figyelmes. A Cser nevű nagyobb erdőtömb szélén, a Vécs–Feldebrő közötti műút mellett, az egykori Cseri őrház közelében, egy mára beerdősült vadgesztenye-fasor végén (N47.81176° E20.20361°; KEF: 8187.3) egy szokatlan juhart találtam, mely leginkább a mátrai ősjuharra emlékeztetett. Akkor még élt a parádsasvári példány, melyet felkeresve sikerült a határozás helyességét megerősíteni (először a vácrátóti botanikus kert fájáról kértem és kaptam leveleket postán Molnár Zsolttól – köszönet érte!). Bizonyító herbáriumi lapot a Magyar Természettudományi Múzeum Növénytárában (BP) helyezek el.

2004-ben egy „apró közlemény” kéziratot nyújtottam be a *Kitaibeliához*, azonban ez akkor nem jelent meg. Molnár V. Attila szóban közölte, hogy nem a folyóirat profiljába tartozik a tisztázatlan rendszertani helyzetű taxon új előkerülése, amely érvet el is fogadtam. Azonban az ősjuhar közelmúltban talált újabb adatai, az a tény, hogy a taxonnal eddig is szinte kizárólag a botanikai szakirodalom foglalkozott, valamint az, hogy a felfedezésről csupán egy ismeretterjesztő írás jelent meg a Kékes Turista Egyesület honlapján [1] – az irodalmak jobb híján ezt idézik –, arra a megfontolásra késztetett, hogy helye van az új előfordulás és termőhely bemutatásának.

Az új előfordulási helyen egy középkorú fa él, melynek mellmagassági átmérője ~40 cm. Közvetlen szomszédságában számos mezei juhar található, melyektől az ősjuhar határozottan különbözik, bár a nagy tömegű csemete a rá jellemző alaki változatosságot mutatja, így ezek határozása bizonytalan. A csemeték között találni néhány átmeneti jellegű alakot. A vizsgált középkorú fa levele, virága és termése tipikusan az ősjuharéhoz hasonló, bár fontos különbség, hogy nem hámlik pántokban a kérge, mint Parádsasváron, bár fiatalabb is, s lehet, hogy ez a tulajdonság idősebb korra alakul csak ki. Ugyanakkor találni itt olyan idős tipikus mezei juhart, melynél ez a tulajdonság megfigyelhető. (A részletes morfológiai bemutatást a határozóbélyegekkal lásd BARTHA *et al.* 2011, BARTHA & KERÉNYI-NAGY 2012).

2006-ban az egykori őrház környékén egy turista-pihenőt alakítottak ki (helyesebben hoztak létre újra), ami során lekaszálták a tágabb környéket, és levágták a közeli erdőszél melletti cserjés-fiatalost is. Az idősebb fák ligetesen megmaradtak. Azóta a terület egy részét rendszeresen kaszálják, de az ősjuhar környékére embermagas, jórészt mezei juharból álló fiatalos jellemző (a helyet számos esetben kerestem fel, kitűnő sátorhely). A termőhely egy, a dombok közül a Tarna széles egykori árterére lefutó keskenyebb völgy. A völgy növényzete romjaiban gyertyános-kocsányos tölgyes, mely egykor minden bizonnyal kapcsolatban volt a Tarna menti keményfáligetekkel (*Quercus robur* L., *Carpinus betulus* L., *Acer campestre* L., *Crataegus laevigata* (Poir.) DC., *Corydalis cava* L., *Lilium martagon* L., *Ranunculus ficaria* L., *Viola mirabilis* L., *Veronica serpyllifolia* L.) míg a dombokon erdőssztyepp-tölgyesek maradványai élnek.

Ez az érdekes taxon korábban egyedül a Mátra északi lábánál, Parádsasvár mellett volt ismert. Itt egy öreg fa állt (SIMON (1992 és 2004) néhány példányt említ), mely 2014-ben pusztult el. Vegetatív(!) szaporított példányai élnek több hazai botanikus kertben, valamint Hollandiában [2]. Újabban előkerült a Dél-Börzsönyből, Verőce-Magyarkút határából a Gimpli-patak mellől és Budapestről, a Tabánból (BÖHM *et al.* 2014)

Mind a parádsasvári, mind az aldebrői élőhely erős emberi hatást sejtet, mivel egykor parkosítva volt, s biztosan több fát tudatosan ültettek (például *Aesculus* fásor). Mindkét előfordulási hely hajdani Károlyi birtok, s a közelükben volt egy-egy birtokrész kisebb-nagyobb irányítási központja. A Károlyi grófok gazdatisztje pedig az 1800-as évek második felében a botanikus Vrabélyi Márton. Talán az ő közreműködésének köszönhető az ittlétük?

A parádsasvári fát Papp József találta 1952-ben. Először a mezei juhar változataként írta le (PAPP 1954), majd felfedezését bemutatta a botanikus szakmai közösségnek, ennek eredményeként az 1957 decemberében tartott Növénytani Szakülés szinte csak ezzel az érdekes taxonnal foglalkozott, amely során Boros Ádám, Baksay Leona, Kárpáti Zoltán is megerősítette, hogy „jó fajt” írt le. Greguss Pál anatómiailag is megvizsgálta, s ez alapján arra a következtetésre jutott, hogy más fajcsoportba tartozik, mint a mezei juhar (BOROS 1957, GREGUSS 1959). Így 1958-ban Papp József faji rangra emelte (PAPP 1958, 1959). Érdekes, hogy levele feltűnően hasonlít bizonyos miocén korú leletekben talált juharokhoz (PAPP 1970, KÁRÁSZ 1988), közkeletű neve is „ősjuhar”.

Mivel sokáig egyetlen egyedeket ismertek belőle, faji rangját többen kétségbe vonták. Soó Rezső *Synopsis*-ában (Soó 1966) a taxonómiai önállóságot elfogadta, de szerinte „rendszerint helye még bizonytalan”. Jellemző például BARTHA (2009) véleménye, mely szerint „vitatott taxonómiai rangú” „feltehetően atavisztikus alak”, vagy SRAMKÓ & VOJTKÓ (2010) véleménye, akik csak mint „ritka mezei juhar alak”-ot említik.

MOLNÁR Csaba⁶

3. *Euphorbia prostrata* Aiton és *Polycarpon tetraphyllum* L. felbukkanása a Nyugat-Dunántúlon / Occurrence of *Euphorbia prostrata* Aiton and *Polycarpon tetraphyllum* L. in West-Transdanubia (W Hungary)

Az aprókutyatejek (*Chamaesyce* Raf. alnemzetség) hazánkban előforduló valamennyi képviselője adventív eredetű egyéves gyomnövény. Általában taposott helyeken, falak és járdák réseiben, vonalas létesítmények (utak, vasutak) mentén fordulnak elő. A heverő kutyatej (*Euphorbia prostrata* Aiton) előfordulását Magyarország területén első ízben 2011-ben figyelték meg (BÁTORI *et al.* 2012), azóta nem jelezték máshonnan. 2015-ben a faj két újabb lelőhelye vált ismertté, mindkettő a Nyugat-Dunántúlon. Szeptember 12-én a Felső-Kemeneshát nyugati peremén, Felsőjánosfa vasútállomástól mintegy 60 méterre nyugatra került elő számos (legalább 50) egyede [CEU: 9165.3]. A példányok a vasúti vágány nyers kőzúzalékos feltöltésén voltak megfigyelhetők. Az előfordulás körülményei alapján valószínűsíthető a Szlovénia felől történő behurcolódást, annak ellenére, hogy jelenleg nincs publikált adata az országból (JOGAN *et al.* 2001). Ugyancsak ezt a fajt sikerült kimutatni Szombathelyen 2015. október 10-én, a Vásárcsarnok melletti buszmegállónál (Hunyadi János út), ahol járdarepedésben néhány egyedből álló populáció került elő [CEU: 8765.4].

A kozmopolita elterjedésű csészepörc (*Polycarpon tetraphyllum* L.) Magyarország területéről eddig csak Budapest urbanus környezetéből (Ferencváros, Tisztviselőtelep) volt ismert (SOMLYAY & LÖKÖS 2000). 2015. május 12-én Szombathelyen, a Szent Gellért úti Perint-hídnál, a folyóparton vezető ösvény nedves, taposott felszínén bukkant fel néhány egyede [CEU: 8765.4]. Mivel a területen rendszeresen horgásznak, felvetődik a haleleséggel való behurcolás eshetősége. Ugyanitt a növény 2016-ban nem volt megfigyelhető.

SCHMIDT Dávid⁷

4. A *Muscari tenuiflorum* Tausch előfordulása a Keszthelyi-hegységben / *Muscari tenuiflorum* Tausch in Keszthely Mt (Hungary, Transdanubia)

2016. június 3-án a Keszthelyi-hegység dolomitömbjének délnyugati részén (Cserszegtomaj, Gyötrös-tető; 9169.4, 9269.2) egy fajgazdag karsztbokorerdő-sziklafüves lejtő élőhelykomplexben a *Muscari tenuiflorum* mintegy 100 nyíló példányára lettünk figyelmesek. A faj korábban nem volt ismert a Keszthelyi-hegységből. BARTHA *et al.* (2015) ponttérképe alapján a *M. tenuiflorum* hazánkban ritka faj, a most megtalált állományhoz legközelebbi előfordulások Sümeg [9069.2] és a Káli-medence [9171.2] térségébe esnek. A terület helyi természetvédelmi oltalom alatt áll, de megkezdődött környezetének beépítése. A terepmunkát az OTKA K K108992 sz. pályázat támogatta.

ÓVÁRI Mikós⁸ & MOLNÁR V. Attila⁹

5. Csalánlevél gubacsszúnyog (*Dasineura urticae* Perris, 1840) előfordulása kúszó csalánon (*Urtica kioviensis* Rogow.) / Occurrence of *Dasineura urticae* (Perris, 1840) on *Urtica kioviensis* Rogow. in Hungary

2016. június 15-én a Beregi-síkon, Csaroda község belterületén, a Csaronda partján [7800.2] a kúszó csalán (*Urtica kioviensis* Rogow.) levelein jellegzetes gubacsokat találtunk, amelyet az első szerző REDFERN *et al.* (2002) műve alapján *Dasineura urticae* (Perris 1840) nevű gubacsszúnyogként (Cecidomyiidae) azonosított. Ez az eurosibériai elterjedésű (SKUHRAVÁ & SKUHRAVÝ 2010) faj a nagy- és apró csalán (*Urtica dioica* L., *U. urens* L.) leveleiről volt ismert (vö. GREIG-SMITH 1948, TAYLOR 2009). A nagy csalánon számos európai országban előfordul (DAVIS 1989), de tudomásunk szerint a lápi csalánon eddig nem észlelték. A terepmunkát az OTKA K108992 számú pályázata támogatta.

MOLNÁR Attila¹⁰ & MOLNÁR V. Attila⁹

6. A *Trifolium vesiculosum* Savi újabb előfordulásai a Hortobágyon / New occurrences of *Trifolium vesiculosum* Savi in the Hortobágy region (E Hungary)

2016 júniusában a *Trifolium vesiculosum* egy példányát találtuk Egyek külterületén, az Árkus-főcsatornának a Nyugati-főcsatorna alatti átvezetésénél (KEF: 8392.3). (A területet közvetlenül terepbejárásunk előtt kaszálták és a növény véletlenül, a kaszálatlan szegélyben került szem elé. A keresés során nem került elő újabb tő a mezsgyében.)

Ezt követően július elején újabb két példányt találtunk az újszentmargitai községhatárban, a Margitai-legelőn (KEF: 8292.3).

Ennek a fajnak korábban a Tiszántúl számos pontjáról volt előfordulási adata (SOÓ & MÁTHÉ 1938: Paphalom (ma Hatvan), Jákóhalma (ma Jászfákóhalma), Mezőcsát, Tiszaroff, Debrecen, Mezőtúr, Kondoros, Szentmiklós (ma Sânnicolau Mare, Románia), Mezőhegyes, Szolnok, Tiszaföldvár, Ohat). Az MTM Növénytár Carpato-Pannonicum gyűjteménye és az ELTE Fűvészkerti gyűjteménye (NÓTÁRI K. & MOLNÁR V. A. *in litt.*), valamint a Debreceni Egyetem Herbáriuma (TAKÁCS *et al.* 2014, 2015) tanúsága szerint 2000 előtt a fajt Horánszky András gyűjtötte utoljára (Egyek: Ohati-erdő, 1961, BP). 2000 után két helyen találták: Újszentmargita külterületén, egy bányató mellett (MOLNÁR 2003, MOLNÁR 2005, LESKU & MOLNÁR 2007), és Gávavencsellő külterületén, homoki sztyepréten (SZIGETVÁRI & OLÁH 2012, OLÁH & SZIGETVÁRI 2014, ENDRÉDI 2012).

A 2016-ban felfedezett egyeki lelőhely az újszentmargitai bányatótól légvonalban mintegy 14 km-re található, míg a „tradicionális” lelőhelytől, az Ohati-erdőtől mintegy 3 km-re. A júliusban talált példányok az újszentmargitai bányatótól 2 km-re nyugatra találhatóak,

egy házi bivalyok által kopárra legelt gyepen. Előbbi helyszínén július 5-én már természetes állapotban volt a növény, míg utóbbi helyen július 6-án virágainak egy része még nyílt.

Érdekességképpen jegyezzük meg, hogy az MTM Növénytar herbáriumában lévő, Jávorka Sándor és Csapody Vera gyűjtötte példány (1951) céduláján a helymegjelölés „Ohat-erdő”, de a következő megjegyzés is szerepel: „a vasuti töltés közelében Gyökérvút felett”, ami nem feltétlenül az Ohati-erdő területére mutat, hanem önmagában akár a 2016-ban megtalált egyeki lelőhelynek is megfelelhet.

Hálásan köszönjük Nótári Krisztinának és Molnár V. Attilának, hogy az MTM Növénytar és az ELTE Fűvészker herbáriumában a faj gyűjtéseit számunkra átnézték.

TIHANYI Gábor¹¹ & GULYÁS Gergely¹²

Irodalom / References

- BARTHA D. & KERÉNYI-NAGY V. (2012): Mátrai ósjuhar [*Acer acuminatilobum*] – In: BARTHA D. (szerk.), *Magyarország ritka fa- és cserjefajainak atlasza*. Kossuth Kiadó, Budapest, pp. 287–289.
- BARTHA D. (2009): Aceraceae – Juharfélék családja. – In: KIRÁLY G. (szerk.), *Új magyar fűvészkönyv*. ANPI, Jósvafő, pp. 275–276.
- BARTHA D., KERÉNYI-NAGY V. & MOLNÁR Cs. (2011): *Acer acuminatilobum* J. Papp (1958) Matra-ancient maple. – *The Maple Society Newsletter* 21 (2): 5–9.
- BARTHA D., KIRÁLY G., SCHMIDT D., TIBORCZ V., BARINA Z., CSIKY J., JAKAB G., LESKU B., SCHMOTZER A., VIDÉKI R., VOJTKÓ A. & ZÓLYOMI Sz. (szerk.) (2015): *Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza*. – Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 329 pp.
- BÁTORI Z., ERDŐS L. & SOMLYAY L. (2012): *Euphorbia prostrata* (Euphorbiaceae), a new alien in the Carpathian Basin. – *Acta Botanica Hungarica* 54 (3–4): 235–243.
- BORBÁS V. (1879): Budapestnek és környékének növényzete. – In: GERLÓCZY Gy. & DULACSKER G. (szerk.), *Budapest és környéke természetrajzi, orvosi és közművelődési leírása*. Magyar Kir. Egyetemi Könyvnyomda, Budapest, pp. 117–286.
- BOROS Á. (szerk.) (1957): Növényntani szakülések. – *Botanikai Közlemények* 48 (1–4): 138–139.
- BÖHM É. I., KERÉNYI-NAGY V. & BARTHA D. (2014): A mátrai ósjuhar (*Acer acuminatilobum* J. Papp) új egyedei. – *Botanikai Közlemények* 101: 298–299.
- CSATHÓ A. I. (2010): Elsődleges területeket jelző növényfajok az Alföld löszhátain. (Előzetes közlemény). – *A Puszta* 24: 72–82.
- DAVIS B. N. K. (1989): The European distribution of insects on stinging nettles, *Urtica dioica* L.: A field survey. – *Bolletino di zoologia* 56: 321–326.
- ENDRÉDI A. (2012): *Védett növények ex-situ védelme*. – Szent István Egyetem, Állatorvos-tudományi Kar, Biológiai Intézet, Budapest, Szakdolgozat, kézirat, p. 42 p.
- GREGUSS P. (1959): Az *Acer campestre* var. *acuminatilobum* Papp xytolomiai vizsgálata. – *Botanikai Közlemények* 48 (1–2): 139.
- GREIG-SMITH P. (1948): *Urtica* L. – *Journal of Ecology* 36: 339–355.
- HOLLÓS L. (1896): Kecskemét növényzete. – In: BAGI L. (szerk.), *Kecskemét múltja és jelene*. – Tóth L. Nyomdája, Kecskemét, pp. 37–107.
- JOGAN N., BAČIČ T., FRAJMAN B., LESKOVAR I., NAGLIČ D., PODOBNIK A., ROZMAN B., STRGULC-KRAJŠEK S. & TRČAK B. (2001): *Gradivo za Atlas flore Slovenije. Materials for the atlas of Flora Slovenia*. – Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju.
- KÁRÁSZ I. (1988): Parádi ósjuhar. – In: BODÓ M. (szerk.), *Heves megye védett természeti értékei*. Heves Megyei Idegenforgalmi Hivatal, Eger, pp. 33–35.
- LESKU B. & MOLNÁR A. (2007): *A Hortobágy növényritkaságai*. – Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Debrecen, 120 p.
- MOLNÁR A. & Sulyok J. (1996): Néhány adat Magyarország flórájának ismeretéhez. – *Kitaibelia* 1 (1): 56–59.
- MOLNÁR A. (1997): A magvak csírázását segítő módszerről. – *Kitaibelia* 2 (1): 84–86.
- MOLNÁR A. (2005): Adatok a Hortobágy flórájának ismeretéhez. – In: MOLNÁR A. (szerk.): *Hortobágyi mozaikok*. – Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Debrecen, 41–71.
- MOLNÁR V. A. (2003): *Növényritkaságok a Kárpát-medencében. Rejtőzködő kincseink*. – Debreceni Egyetem, TTK Növényntani Tsz., WinterFair Kft., Szeged, Debrecen, p. 232 p.

- OLÁH I., & SZIGETVÁRI Cs. (2014): A Rétköz természetközeli élőhelyeinek felmérése. – *Tájökológiai Lapok* 12 (1): 63–74.
- PAPP J. (1954): A *Lotus uliginosus* Magyarországon és néhány új florisztikai adat. – *Botanikai Közlemények* 45 (3–4): 267–271.
- PAPP J. (1958): Mátrai őszjuhar – *Acer acuminatilobum* J. Papp. – *Az Erdő* 7 (1): 29–31.
- PAPP J. (1959): Hazánk új *Acer*-faja és egy új *Salix*-változat – *Botanikai Közlemények* 48 (1–2): 138–139.
- PAPP J. (1970): *Védett területek, növény- és állatritkaságok.* – Panoráma, Budapest.
- REDFERN M., SHIRLEY P. & BLOXHAM M. (2002): British plant galls: Identification of galls on plants and fungi. – FSC Publications, Telford, UK.
- SIMON T. (1992): A magyarországi edényes flóra határozója. – Tankönyvkiadó, Budapest.
- SIMON T. (2004): A magyarországi edényes flóra határozója. 5., javított kiadás – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- SKUHRAVÁ M. & SKUHRAVÝ V. (2010): Gall midges (Diptera: Cecidomyiidae) of South Tyrol (Italy): Summary of results and zoogeographical analysis. – *Gredleriana* 10: 275–324.
- SOMLYAY L. & LÖKÖS L. (2000): A *Polycarpon tetraphyllum* L. Magyarországon, és további adatok Budapest gyomflórájához. – *Kitaibelia* 5 (2): 305–306.
- SOÓ R. & MÁTHÉ I. (1938): A Tiszántúl flórája. *Flora Planitiae Hungariae Transtibiscensis.* – Editio Instituci Botanici Universitatis Debreceniensis, 192 pp.
- SOÓ R. (1966): *Acer acuminatilobum.* – In: *A magyar flóra rendszertani – növényföldrajzi kézikönyve II.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 418 p.
- SRAMKÓ G. & VOJTKÓ A. (2010): A flóra- és vegetációkutatás története. – In: BARÁZ Cs. et al. (szerk.), *A Mátrai Tájvédelmi Körzet.* A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság Monográfiái 4., BNPI, Eger, pp. 149–150.
- SZIGETVÁRI Cs., & OLÁH I. (2012): Tanulságok egy alig ismert kistáj, a Rétköz botanikai felmérése kapcsán. – *Kitaibelia* 17 (1): 144 (posztertkivonat).
- SZUJKÓ-LACZA J. & KOVÁTS D. (szerk.) (1993): *The flora of the Kiskunság National Park.* – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 217–218.
- SZUJKÓ-LACZA J., FEKETE G., KOVÁTS D. SZABÓ L., & SIROKI Z. (1982): The vascular plants of the Hortobágy National Park. – In: SZUJKÓ-LACZA J. (szerk.): *The Flora of the Hortobágy National Park.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 105–169.
- TAKÁCS A., NAGY T., FEKETE R., LOVAS-KISS Á., LJUBKA T., LÖKI V., LISZTES-SZABÓ Zs. & MOLNÁR V. A. (2014): A Debreceni Egyetem Herbárium (DE) I: A „Soó Rezső Herbárium”. – *Kitaibelia* 19: 142–155.
- TAKÁCS A., SÜVEGES K., LJUBKA T., LÖKI V., LISZTES-SZABÓ Zs. & MOLNÁR V. A. (2015): A Debreceni Egyetem Herbárium (DE) II: A „Siroki Zoltán Herbárium”. – *Kitaibelia* 20: 15–22.
- TAR T. (2002): Florisztikai adatok a nagykörsői Nagyerdő és környékéről. – *Botanikai Közlemények* 89: 127–139.
- TAYLOR K. (2009): Biological Flora of the British Isles: *Urtica dioica* L. – *Journal of Ecology* 97: 1436–1458.

Hivatkozott világháló helyek

- [1] <http://matrahegy.hu/novvilag/osjuhar.php> [Hozzáférés: 2016.05.01.]
 [2] <http://www.esveld.nl/html/da/a/accacu.htm> [Hozzáférés: 2016.05.01.]

Az Apró közlemények szerzőinek elérhetősége / Adresses of authors of Short communications

- (1) Szent István Egyetem, H-2100 Gödöllő, Páter K. u. 1.
- (2) Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, H-6000 Kecskemét, Liszt F. u. 19.
- (3) H-6000 Kecskemét, Hársfa u. 7.
- (4) H-1171 Budapest, Ebergény u. 1/b.
- (5) Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, H-5540 Szarvas, Anna-liget 1.
- (6) H-3728 Gömör-szőlős, Kassai u. 34.
- (7) Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Növénytani és Természetvédelmi Intézet
- (8) H-8900 Zalaegerszeg Gorkij u. 1/d.
- (9) Debreceni Egyetem TTK Növénytani Tanszék, H-4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
- (10) H-4027 Debrecen, Domokos u. 8. fsz. 1.
- (11) Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, H-4024 Debrecen, Sumen u. 2.
- (12) Bioaqua Pro Kft., H-4032 Debrecen, Soó Rezső u. 21.